

אוצר הנפש

** *		
19:45	18:31	י-ם
19:47	18:46	ת"א
19:47	18:38	חיפה
19:46	18:48	ב"ש

עלון שבועי בענייני תורת הנפש ותיקון המדות משיעורי הרב יצחק גינזבורג שליט"א

אוצר הפרשה

הפיכת האישה לזכר ע"י זריעת צדקה

בעל אור החיים הקדוש - שגם נקרא חיים, ואומר ש"משיח שמו חיים" - אומר על הפסוק "אשה כי תזריע וילדה זכר" כי על ידי זריעת צדקה האשה - כל יהודי הוא האשה של הקב"ה - נעשית זכר בעצמה, "איש ואיש ילד בה", היא יולדת את עצמה כזכר, דהיינו כמשפיע.

כתוב "זרע צדקה שכר אמת" - השכר של מי שזורע צדקה הוא "אמת", "איהו אמת", אסמכתא לאור החיים שמי שזורע צדקה כל יום, עושה מצוות, הוא עצמו זכר. על ידי שאנחנו זורעים צדקה ומעשים טובים כל אחד נעשה זכר - נמשכת עלינו רוח של קדושה מלמעלה וכל אחד נעשה משפיע, כמו שהרבי אומר שכל יהודי הוא משפיע בעצם, כל אחד הוא שליח. אין לך שינוי הליכות עולם יותר מהפיכת האשה לזכר.

ה"דברי חיים" ממשיך את אותו רעיון ואומר ווארט חזק - כדי להיות זכר כל יום צריך לשנות למוטב את כל ההליכות, כל סדר היום, לעשות 'אוברו' כמו לרכב... (היינו העיסוק התמידי ב"מעשה מרכבה", תמיד להיות בטל לרכב ולרצונו, שעשוי לשנות כיוון כל רגע).

(משיעור כ"ה ניסן תש"פ)

כל יהודי יהלם

יש סיפור מפורסם אודות הרבי הרש"ב - שהיארציית שלו חל ב-ב' ניסן - שאמר 'כמו שיהלומן מבין באבנים טובות, אני מבין ביהודים', כי כל יהודי יהלום. במיוחד אפשר לראות על לראות על הפנים של כל ילד וכל ילדה יהודים - הנה, זה יהלום. יש אפילו גימטריא יפה, שהביטוי "כל יהודי" שוה בדיוק יהלום. באמת כל יהודי הוא יהלום, הדבר הכי יקר בעולם. לכן "אהבתי אתכם אמר הוי" - ה' אוהב אותנו כי אנחנו היהלומים שלו.

הדבר הראשון שצריך לראות, הוא שבכל יהודי - בכל יהלום - מתנוצצים שרשי נשמות שלשת האבות שלנו, אברהם יצחק ויעקב. מהם בנפש? אהבת ה' היא אברהם אבינו, יראת ה' היא יצחק אבינו ויעקב הוא הרחמים, תמיד לחשוב על טובת הזולת, להרגיש אם הוא נמצא במצוקה ולעזור לו. כאשר מסתכלים על היהלום של כל יהודי צריך לראות בתוכו את השרש שלו. כל יהודי הוא שונה לגמרי, ואף על פי כן יש משהו משותף - שלשה אבות שנמצאים בתוכנו, אהבה-יראה-רחמים של אברהם-יצחק-יעקב.

כאשר מסתכלים על היהלום של כל יהודי צריך לראות בתוכו את השרש שלו

(משיעור ג' ניסן ע"ט)

אוצר קצר

מזרח תיכון חדש

הנצחון בארץ פלשתיים הוא התגשמות ההבטחה בתורה "וְשָׂתִי אֶת גְּבֻלַּת מִיָּם סוּף וְעַד יָם פְּלִשְׁתִּים וּמִמִּדְבַּר עַד הַנֶּהָר כִּי אֶתֵּן בְּיַדְכֶם אֶת יִשְׂבֵי הָאָרֶץ וְגִרְשְׁתֶּמוּ מִפְּנֵי". זוהי מפת 'המזרח התיכון החדש' שלנו: "מים סוף עד ים פלשתיים" כולל כל חצי-האי סיני (שמסירתו למצרים לפני 45 שנה היתה שרש פורה ראש ולענה לדרך של כניעה ונסיגות). "ממדבר עד הנהר" - במלכות ישראל ממדבר סיני בדרום-מערב עד נהר פרת בצפון-מזרח, כולל חיסול האיום ממדינות סוריה-עיראק-איראן. וכן בנבואת ישעיהו "יחדו יבזו את בני קדם" - נצחון על האויבים ממזרח (כמו המדינות העוינות בחצי-האי ערב).

"כי אתן בידכם את ישיב הארץ וגרשתמו מפניך" - זו המצוה-המשימה שלנו להביא למזרח התיכון החדש, לגרש את אויבי ישראל מארץ ישראל ולהותיר תחת שלטון ישראל את חסידי-אומות-העולם החפצים במעמד 'גר תושב'.

(מתוך "נפלאות" לפרשת כי תשא פ"ד)

אוצר התבונה

ירידה לגלות לצורך עליה לגאולה

אנחנו כעת בחדש ניסן, חדש הגאולה, "בניסן נגאלו אבותינו ממצרים ובניסן עתידין להגאל". גלות וגאולה הן בחינת ירידה ועליה:

הפשט של גלות הוא שגולים-יורדים מארץ ישראל. "ארץ ישראל גבוהה מכל הארצות", וכשיוצאים-מתגרשים מהארץ – "מפני חטאינו גלינו מארצנו", כמו שאחרי חטא אדם הראשון ה' גרש אותו מגן עדן – אנו יורדים פלאים. מהי הגאולה? בפנימיות, הרבי מסביר שגאולה היא הכנסת א בתוך ה-גולה שהופכת ל-גאולה, ואז רואים שכל הירידה היא תכלית העליה. בפשטות העליה היא ששבים לציון ברנה – הגאולה היא עליה.

אפשר להבין טוב מאד שכאשר שבים לציון מתוך הגלות, עצמת האור שמתגלה בגאולה היא באין ערוך יותר מאם לא היינו גולים. כאשר בן המלך שהתרחק מאור פני אביו המלך שנים ויובלות חוזר עכשיו הביתה – השמחה היא אין סופית. מה העליה? שמחה אין סופית, שלא היתה בכלל אם היה כל הזמן באור פני אביו. שוב, הירידה היא מהארץ לחוץ לארץ, לגלות, והעליה היא מהגלות לגאולה. בנוגע לירידה זו יש עוד ענין – גלות וגאולה הן שינה וקימה. "אני ישנה" בגלותא" ורק בפנימיות "ולבי ער" תוך כדי הגלות. בחיצוניות אני ישן לי. מה העליה? "בשכבך ובקומך". דורשים גם ש"ובשכבך" היינו להסתלק מהעולם הזה – לנוח על משכבו בקבר – והקימה היא תחית המתים, "הקיצו [לשון קימה בבקר] ורננו שכני עפר כי טל אורת טלך וְאָרֶץ רפאים תפיל". הארץ מוציאה-מרימה את הרפאים-המתים שבתוכה (קשור לנבואת העצמות היבשות, ההפטרה של שבת חול המועד פסח).

(משיעור ט' ניסן תש"פ)

אוצר השו"ת

מי זכאי לניסים?

אוצר קצר

מעבר דור – מאדר לניסן

בפסוק "מלחמה לה' בעמלק מדר דר", אחד הפרושים ל"מדר דר" הוא 'משנה לשנה' – בכל שנה יש שינוי, דור חדש, מהדורה חדשה, של עמלק.

מתי מתחולל השינוי? בראש חדש ניסן, עליו כתוב בתורה "החדש הזה לכם ראש חדשים", הוא תחלת השנה – ראש השנה לרגלים וראש השנה למלכי ישראל. מבחינת סדר העולם ומלכי אומות העולם – השנה מתחילה בתשרי, בראש השנה. אבל ביחס אלינו, פנימיות המציאות, הממד הפנימי של המציאות, השנה מתחילה בניסן.

אנחנו כעת בסוף אדר, עוד מעט ניסן, ובראש חדש ניסן מתחילה שנה חדשה – ושנה חדשה היא בעצם דור חדש, היבט חדש, פנים חדשות למציאות. ניסן הוא "חדש האביב", הטבע עצמו מחדש את עצמו – יש להכל פנים חדשות, דור חדש.

(משיעור אור לכ"א אדר פ"א)

אוצר הפתגם

הבעש"ט אומר שכל חסרון שאני רואה אצל הזולת קיים גם בי בדקות. ודווקא מכך שהוא קיים גם אצלי יש לי שייכות לענין. כמו שהרבי הרש"ב אמר שמי שלא מבין בפגם הברית לא יכול ללמוד חסידות. צריך להיות 'מבין' בתאוות. כשאני מבין קצת בתאוה שלו ואני רואה שהוא כל כך מתלהב ממנה אני יכול ללמוד ק"ו לעבודת ה', וללמד אותו את הק"ו הזה, עד כמה לא שוה לו להתלהב מדבר כזה, שהוא כלום לעומת התענוג האמיתי שיש בעבודת ה'. מה שוות כל התאוות שלך?! הרי הן דבר שכלה ונפסד, נגמר בסוף, והן לא כלום לעומת ההתלהבות שיש בעבודת ה', התענוג שיש בלימוד חסידות, שהם התאוות והכיף האמיתי, דבר אין סופי.

(משיעור כ"ד תשרי ע"ז)

שאלה: אני מאמין שיש ניסים, וקורא סיפורי צדיקים שפעם היו הרבה ניסים יותר מאשר היום. מה הסיבה לזה?

תשובה: בעצם זו טענת גדעון, שפעם ה' עשה ניסים – יציאת מצרים – ואיפה היום הניסים?! הגמרא אומרת שאי אפשר לומר שזה כי הם למדו יותר תורה ממנו. לא, גם אנחנו לומדים תורה, ואדרבא – במדה מסוימת התורה שלנו היא יותר מהתורה שלהם, אז הקושיא מתחזקת. מה הגמרא מתרצת? שהם מסרו את הנפש על קדושת ה'. זה לא ענין של מי לומד יותר תורה, מי יודע יותר תורה, אלא מי הוא בעל המס"נ.

למה נחשון בן עמינדב זכה להיות הראשון? כי מסר את הנפש על קדושת ה' – קפץ לים תחלה. הסיפור בגמרא של מסירות נפש על קדושת ה' הוא מעשה של שטות דקדושה. זו שטות דקדושה שאפילו משלמים עליה תשלום כבד. או שזה בא לידי ביטוי בכסף, שצריך לשלם הרבה כסף על השטות דקדושה – שחז"ל אומרים שהיא המס"נ שעליה ה' עושה לנו ניסים – או שיושבים בבית סהר על שטות דקדושה. בכל אופן, חבר'ה כאלה, שמוסרים את הנפש על קדושת ה', שייכים בעצם, ליהודה, לנחשון בן עמינדב, והם שייכים לחדש ניסן, חודש של ניסים. באמת להם מגיעים ניסים, ובאמת הם זוכים לניסים – אפילו היום, ניסים ונפלאות, נסי ניסים. היחס בין אתמול והיום – אתמול ראש חדש והיום יששכר, יששכר שביהודה היות שכל החדש הוא של יהודה, כל הנשיאים בתוך יהודה. קוראים לזה התלמיד-חכם בהשראת מסירות הנפש של נחשון, כולם בתוך ההשראה שלו. זו שלמות מיוחדת של היום הזה, ב' ניסן.

(משיעור ב' ניסן ע"ו)